

Ihmisläheinen ja kestävä - Keskusta

SISÄLLYSLUETTELO

1. LUKIJALLE

1.1 Miksi Keskusta?

1.2 Miksi periaateohjelma?

2. KESKUSTALAINEN MAAILMANKUVA – AVOIN JA YHTEISTYÖKYKYINEN SUOMI

2.1 Yhtä arvokkaiden ihmisten Suomi

2.2 Ajatteleimme isosti, toimimme kestävästi

3. KESKUSTALAINEN TULEVAISUUDENKUVA – KOHTI KESTÄVÄMPÄÄ YHTEISKUN- TAA JA MIELEKÄSTÄ ARKEA

3.1 Tulevaisuus edellyttää uudenlaisia taitoja

3.2 Keskustalainen luontosuhde – humuksen ja humanismin liitto

3.3 Kohti uutta ja kestäväää taloutta

3.4 Ketään ei jätetä

4. KESKUSTALAINEN IHMISKUVA – VAIKUTTAVA JA VASTUULLINEN TOIMIJA

4.1 Elämä on kokonaisvaltaista ihmisenä kasvua

4.2 Keskustan ihmiskäsitys – ihmisyyden, sivistyksen ja luottamuksen liitto

4.3 Ihmisen ja yhteiskunnan välinen suhde

5. SANOISTA TEKUIHIN

1. Lukijalle

1.1 Miksi Keskusta?

Keskusta on koko Suomen, kestävyys-
den, kohtuullisuuden ja sovitteluvuu-
den puolue. Se korostaa tasa-arvoa,
ihmisarvoa ja edellyttää ihmisten
oikeudenmukaista kohtelua. Keskusta
arvostaa sivistystä, työtä ja yrittä-
mistä ja luonnon kestävää käyttöä.
Keskusta on perhemyönteinen puolue,
jolla on sydäntä myös yhteiskunnan
heikompiosaisille. Keskusta pitää
Suomen turvassa ja huolehtii oma-
varaisuudesta, huoltovarmuudesta ja
yhteiskuntarauhasta.

Keskusta on olemassa, koska Suomi kuu-
luu meille kaikille. Tahto hakea yhteisiä
ratkaisuja ja kyky sovitella on 120-vuoti-
aalle Keskustalle luontaista. Tehtävämme
on tuoda politiikkaan kohtuullisuutta,
kestävyyttä ja vastuuta. Haluamme
edistää yhteistä ymmärrystä ja kansa-
laissopua Suomessa. Maailmanlaajuisesti
haluamme edistää rauhaa ja vakautta.
Toimimme oikeusvaltion, kansanvallan ja
ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Puolustamme koko Suomen elinvoimaa
ja turvallisuutta sekä luonnon ja ihmi-
sen välistä kumppanuutta. Haluamme
luonnonläheiset kaupungit ja elävän
maaseudun. Pidämme huolta maamme
riittävästä huoltovarmuudesta ja oma-
varaisuudesta, kotimaisesta ruuasta ja
kotimaisesta energiasta.

Keskusta on juurensa tunteva, tulevai-
suuteen katsova puolue. Ajattelemme
isosti, toimimme vastuullisesti ja paikal-
lisesti. Tavoitteenamme on hyvä ja mie-
lekäs elämä, joka rakentuu sivistykselle,
kulttuurille ja riittäväälle toimeentulolle sekä
kohtuullisuutta, työteliäisyyttä ja yhteisölli-
syyttä korostavalle elämäntavalle. Olemme
myös perheiden puolue. Puolustamme
oikeutta hyvään arkeen ja lasten oikeutta
kestävään tulevaisuuteen.

1 Toivotan sinulle lukuintoa uuden periaa-
2 teohjelmamme parissa. Olemme koon-
3 neet siihen ajatuksiamme maailman ja
4 Suomen nykytilasta, ja ennen kaikkea
5 siitä, millaisena haluamme maailman,
6 tulevaisuuden ja ihmisen nähdä. Oh-
7 jelma sisältää ne keskustan keskeiset
8 arvot ja periaatteet, joihin muut puolue-
9 eemme poliittiset ohjelmat ja politiik-
10 kamme perustuvat.

11
12 **Antti Kaikkonen**
13 Keskustan puheenjohtaja

14
15
16
17 **1.2 Miksi periaateohjelma?**

18
19 Maltillisilla keskustavoimilla on raken-
20 nettu Suomea jo yli 120 vuotta. Mutta
21 viime vuosina keskitien kulkijoille on
22 ollut vähemmän sijaa politiikan maja-
23 taloissa. Vaihtoehdottomuus on lisään-
24 tynyt ja rakentava ratkaisuhakuisuus
25 vähentynyt. Maailman onnellisemman
26 kansan elo on näyttäytynyt kriisistä
27 toiseen ajautumiselta. Poliitiikan kenttä
28 oikealta vasemmalle on entistä hajautu-
29 neempi niin meillä kuin muualla. Radika-
30 lisoitumistakin on havaittavissa. Silti iso
31 osa suomalaisista sijaitsee tutkimusten
32 mukaan keskellä.

33
34 Eurooppaa on koetellut II maailman-
35 sodan jälkeen suurin ja vakavin sota
36 Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Venäjä
37 on pyrkinyt hallitsemaan hajottamalla
38 ja aiheuttamalla yleistä epävakautta.
39 Suomessa tästä kaikesta on kärsinyt
40 erityisesti itäinen Suomi, jonka kehitys
41 on jäänyt muusta maasta jälkeen.

42
43 Samaan aikaan joudumme kasvavas-
44 sa määrin kokemaan ihmisen oman
45 toiminnan eli planetaaristen rajojen ylity-
46 tymisen seuraukset: Maapallo ei kestä
47 tällä hetkellä nykyisenlaista kulutusta ja
48 jatkuvaa kasvua. Ilmastonmuutoksen
49 myötä luontokato etenee, vesistöjen

50

kuormitus kasvaa, ja ympäristöömme leviää uusia kasvi- ja eläintauteja, tuhohyönteisiä ja vieraslajeja. Äärimmäiset sääilmiöt ja kriisit yleistyvät. Eri syistä johtuva siirtolaisuus lisääntyy ja luo omat haasteensa kiihtyvän kaupungistumisen lisäksi. Kaiken lisäksi syntyvyys on heikkoa ja suomalaiset ikääntyvät vauhdilla.

Yhteiskunnan toimintavarmuus erilaisissa olosuhteissa on keskeinen tulevaisuuden haaste. Varautumisesta on tullut arkipäiväämme.

Käsityksemme sopimusyhteiskunnasta ja oikeusvaltiosta on muuttosessa

Sananvapaus kuuluu demokraattisen yhteiskunnan perusoikeuksiin. Sananvapauden uhkaksi ovat nousseet erilaiset sosiaalisen median ilmiöt kuten erilaiset valemediat, jotka kyseenalaistavat luottamusta perinteiseen mediaan. Ihmisiä ja demokratiavihamieliset liikkeet ovat eri puolilla maailmaa järjestäytyneet puolueiksi. Maailmanpoliittista valtaa jaetaan uudelleen tavalla, joka ei täytä oikeudenmukaisuuden periaatetta.

Länsimaisella demokratialla on tänä päivänä vaikeuksia puolustaa itseään. Se tarvitsee uskottavia puolustajia, jotka sitoutuvat sivistyneen poliittisen kulttuurin ja toimintatapojen aktiiviseen vaalimiseen.

Köyhyys, avuttomuus ja osattomuus lisääntyvät ja koettelevat yhteiskuntamme yhtenäisyyttä. Julkisen talouden säästöjä on liian usein toteutettu tavalla, jossa iskuja ovat toistuvasti vastaanottamassa samat ihmiset, perheet ja ryhmät. Lapsiperheköyhyys on tämän päivän hyvinvointi-Suomen todellinen ongelma. Alueiden eriytyminen on jatkuva haaste. Paluu yövartijavaltioon ja luokkayhteiskuntaan, epätasa-arvon

1 kasvu ja rasismi nostavat myös päätään.

2
3
4 Näissä tilanteissa tarvitaan vastuullista
5 ja arvoihin perustuvaa poliittista johtajuutta. Kansalaiset odottavat poliitikoilta johdonmukaisia linjauksia ja pitäviä
6 sopimuksia, eivätkä yllätyksiä arkeensa. Mutta ennen kaikkea: kansalaiset
7
8 kaipaavat turvallisuutta, tulevaisuudenuskoa ja oikeudenmukaisuutta. Tekoja,
9
10 jotka rakentavat parempaa tulevaisuutta. Poliittikkaa, joka vastaa heidän omaa
11
12 arvomaailmaansa ja periaatteitaan.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

2.Keskustalainen maailmankuva - avoin ja yhteistyökykyinen Suomi

2.1 Yhtä arvokkaiden ihmisten Suomi

27 Keskustan tehtävänä on lisätä yhteistä
28 ymmärrystä ja luoda kansalaissopua
29 maassamme ja maailmanlaajuisesti
30 geopolittiset tosiasiat huomioiden.
31 Keskustalle jokainen ihminen on yhtä
32 arvokas.

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

34 Keskustalle moninaisuus on rikkautta ja
35 rakentavaa, ei poissulkevaa tai epäreilua. Tavoitteemme on yhteiskunta, joka
36 tunnustaa jokaisen ihmisarvon, hyväksyy moninaisuuden ja vaalii yhteistyötä.

39

40 Yhteiskunnan yhtenäisyys ja ihmisten
41 välinen luottamus edellyttävät ihmisarvon puolustamista ja sellaisten ilmiöiden
42 torjumista, jotka murentavat keskinäistä
43 kunnioitustamme. Toista ihmistä ei voi
44 koskaan pitää vähempänä ihmisenä
45 kuin toista. Rasismille ja syrjinnälle ei
46 pidä olla sijaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Ne heikentävät turvallisuutta,
47 rikkovat luottamusta ja toimivat esteenä osallistumiselle.

Suomi on avoin, mutta sisäisen turvallisuuden alueella huolellinen ja luotettava valtio. Haluamme rakentaa turvallista yhteiskuntaa, jossa erilaiset ihmiset voivat elää rinnakkain rauhaa ja ystävyyttä vaalien.

2.2 Ajattelemme isosti, toimimme kestävästi

Keskusta on vahva yleispuolue. Haluamme olla vaikeissa kysymyksissä aikuinen politiikan huoneessa. Kuuntelemme muita ja tahdomme toimia sillanrakentajana ymmärtäen erilaisia näkökulmia.

Keskustalaisuuden ytimeen kuuluu oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja kansallisen eheyden puolustaminen vaikeinkin aikoina. Sääntöihin ja sopimukseen perustuva maailmanjärjestys on meille kaiken perusta. Olemme rauhan puolella väkivaltaa ja sotaa vastaan. Emme hyväksy valtion rajojen muuttamista muutoin kuin sopimusteitse ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Euroopan Unioni on Suomen tärkein kumppani maailmanpolitiikan myllertäessä ympärillämme. Otamme tarvittaessa etunojan nopeasti muuttuvassa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä ja panostamme diplomatiaan ja kansainväliseen yhteistyöhön, omavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen sekä kestävään ja oikeudenmukaiseen talouteen.

Vahvistamme isänmaallisuutta ja arvostamme suomalaista kulttuuria. Maailmankuvamme nojaa suomen kieleen, kulttuuriin ja henkisiin arvoihin, jotka ovat sivistyksen, yhteisöllisyyden ja yhteiskunnallisen yhtenäisyyden perusta. Puolustamme ruotsia toisena kansalliskielenämme. Tunnustamme suomalaisen vähemmistökielten aseman. Arvostamme kristillistä arvopohjaa osana kansallista kulttuuriamme. Kunnioitamme myös muita elämäntapomerkkejä.

1 Osa keskustalaista maailmankuvaa on
2 myös halu kehittää modernia demokra-
3 tiaa, elävää kansanvaltaa sekä vah-
4 vistaa kansalaisyhteiskunnan toimin-
5 tamahdollisuuksia. Demokratian tulee
6 olla voittava valtiomuoto myös tulevai-
7 suudessa. Suomessa haluamme, että
8 yhteiskuntarauha taataan kansanvallan
9 ja kohtuuden kautta.

10
11 Kansanvaltainen päätöksenteko mah-
12 dollisimman lähellä ihmistä turvaa
13 kansalaisten yhdenvertaisuuden ja
14 oikeudenmukaisuuden toteutumisen.
15 Luomme edellytyksiä kansalaisjärjes-
16 tölle ja ihmisten vapaaehtoiselle toi-
17 minnalle. Tämä lisää yhteisöllisyyttä ja
18 luottamusta.

3. Keskustalainen tulevaisuudenkuva - kohti kestävämpää yhteiskuntaa ja mielekästä arkea

3.1 Tulevaisuus edellyttää uudenlaisia taitoja

32 Muutoskestävä yhteiskunta haastaa
33 meitä näkemään kokonaisuuksia. Tu-
34 levaisuuden haasteisiin vastaaminen
35 edellyttää uudenlaisia kansalaistaitoja,
36 jotka rakentuvat sivistyksen ja oppi-
37 misen varaan vahvistaen koko kansan
38 osaamistasoa.

Sivistyksellä ja tieteellä eroon ennakkoluuloista

43 Meidän tulee pyrkiä aktiivisesti eroon
44 ennakkoluuloista ja eriarvoistavista yh-
45 teiskunnallisista rakenteista. Sivistys on
46 keskeinen tulevaisuustaitojen, moninai-
47 suuden kunnioittamisen ja ennakkoluu-
48 lottomuuden edistäjä. Sivistys, kulttuuri
49 ja taide ovat ihmisyhteyden kehittymisen ja

50

säilymisen perusedellytys ja yhteiskuntaa koossa pitävä voima.

Sivistys on vastavoima ajassamme esiintyvälle kiireelle ja itsekkyydelle. Kulttuuri ja taide auttavat meitä jäsentämään omaa taustaamme, historiaamme ja paikkaamme maailmassa.

Keskusta suhtautuu kehitykseen myönteisesti. Teknologiset uudistukset muuttavat maailmaa. Suomi on korkean teknologian maa, mutta teknologiaa ei tule kuitenkaan päästää ohjaamaan tulevaisuuttamme. Jotta voimme hallita teknologian kehitystä, on meillä oltava mahdollisuus koulutukseen ja oppimiseen. Tekoäly on iso mahdollisuus, joka tulee lisäämään ja muuttamaan monia työtehtäviä ja toimintatapoja. Samalla kuitenkin siihen liittyvät riskit ja uhatkin on tunnistettava.

Tiede auttaa meitä ymmärtämään laajempia kokonaisuuksia, arvioimaan mennyttä ja nykyhetkeä sekä näkemään tulevaa. Tiede ja tutkimus ovat ovi oikean tiedon äärelle, ongelmanratkaisuun, yhteiskunnan kehittämiseen ja kestävään hyvinvointiin. Keskusta nojaa päätöksenteossaan riippumattomaan, tieteellisesti tutkittuun tietoon.

3.2 Keskustalainen luontosuhde – humuksen ja humanismin liitto

Monipuolinen luontosuhde on osa monen keskustalaisen mielenmaisemaa. Keskustalaisessa ympäristöajattelussa keskeistä on luonnon ja luonnosta riippuvaisen elämän korostaminen. Sitä voi kuvata humuksen ja humanismin liitoksi. Meillä on oikeus hyödyntää luonnon tarjoamia uusiutuvia resursseja, mutta sopusoinnussa luonnon ja ympäristön kestävyiden kanssa. Keskusta on kestävä suomalainen maatalouden ja metsätalouden vankka puolustaja.

1 Luonto ja maaseutu ovat meille voimavaara monikriisissä ajassamme. Jos maaseutu voi hyvin, myös kaupungit voivat hyvin. Luontoyhteyden tulee olla mahdollinen myös kaupungeissa muun muassa kaupunkimetsien ja viherrakentamisen kautta.

8
9 Keskustan ajattelu perustuu desentralismiin ja hajautettuun yhteiskuntaan. Tämä muodostaa lähtökohdan kestäväälle kasvulle, uusiutuvien resurssien kohtuulliselle käytölle sekä ilmastonmuutoksen, luontokadon ja vesistöjen tilan heikentymisen torjunnalle. Hajautettu yhteiskunta on kriisinkestävä yhteiskunta, mikä on myös parasta turvallisuuspolitiikkaa poikkeusaikoina. Esimerkiksi hajautettu energiantuotanto on myös kriisinkestävin energiantuotanto.

22
23 Monimuotoinen luonto on arvo, jota keskustalaisuus lähestyy sekä käytön että suojelun näkökulmista. Keskeistä on ylisukupolvinen ulottuvuus ja luonnon itseisarvon tunnustaminen myös kestävyiden elementtinä. Luonnon arvo mitataan kyvyssä ylläpitää kaikkien elollisten hyvinvointia. Maa elättää meidät kaikki.

3.3 Kohti uutta ja kestävämpää taloutta

34
35 Siirtymä kestävämpään yhteiskuntaan ja fossiilitalouden jälkeiseen uusiutuvien luonnonvarojen ja energiamuotojen aikaan vaatii meiltä kykyä sopeutua muutokseen. Siirtymä ei ole pelkästään tekninen, vaan kokonaisvaltainen arvojen ja elämäntavan muutos, jossa vakaus ja tasapaino löytyvät kestäväydestä eli luonnonvarojen rajallisuuden ymmärtämisestä.

46
47 Kohtuullisuus nousee uudella tavalla politiikan keskiöön kulutuksen ja sen sääntelyn kautta. Materiaan perustuva
50

kulutus ei enää voi kasvaa loputtomasti eikä mittaa onnellisuutemme tasoa. Puramme ylikulutusta suosivia rakenteita ja kannustamme ihmisiä kestävämpään, ylisukupolviseen elämään.

Keskustalainen malli kestävästä taloudesta perustuu hajautettuun yhteiskuntarakenteeseen, luonnonvarojen ylisukupolviseen käyttöön ja kestäväan talouskasvuun. Se rakentuu toimeentulon, yrittäjyyden ja jakamistalouden varaan. Suosimme pien- ja yhteisomistusta suurten monopoliin ja suurpääomien sijaan. Kannustamme toimeliaisuuteen, yhteistyöhön ja sellaiseen arvoperustaiseen toimintaan, jossa keskeisenä tavoitteena ei ole vain voiton maksimointi, vaan yhteisön hyvinvointi, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys.

Keskustalaisuus tunnistaa ja tunnustaa talouden toiminnan ekologiset reunaehdot ja esittää samalla uusia vaihtoehtoja maamme talouden uudistamiseksi näitä reunaehtoja kunnioittamaan pyrkien.

Kohtuutaloutta edustavat esimerkiksi uudet energiayhteisöt, osuustoiminta, uudistavat metsänhoito- ja viljelykäytännöt kuten kumppanuusmaatalous sekä sote-alan yhteiskunnalliset yritykset. On luotava uusia kumppanuuksia ja verkostoja yhteiskunnallisten yritysten kanssa.

Kansallisvarallisuutemme – maan, kallioperän, vesistöjen ja metsien – kestävä käyttö ja säilyttäminen kotimaisessa omistuksessa on Keskustalle tärkeää. Kansallisvarallisuuden pitää hyödyttää myös paikallisyhteisöjä.

Luonnon hyödyntämisen tulee tapahtua oikeudenmukaisesti tulevat sukupolvet huomioiden. Yhden luonnonvaran hyödyntäminen ei saa merkittävästi heikentää toisen tilaa.

1 Meille on tärkeää, että palveluja saa oikeudenmukaisesti joka puolella maata.
2 Julkisella sektorilla on roolinsa merkittävänä turvallisuuden ja palveluiden tuottajana, jota yksityinen sektori ja järjestöt täydentävät.

3.4 Ketään ei jätetä

10 Kestävästä kehityksestä tuttu ”Ketään ei jätetä”-periaate on keskeinen osa keskustalaista ajattelua. Sen mukaan 11 sosiaalisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti oikeudenmukainen 12 yhteiskunta takaa kaikille hyvät lähtökohdat hyvinvointiin sekä turvalliseen 13 ja mielekkääseen elämään. Tämä on 14 johtolankamme myös aikoina, kun 15 julkisen talouden tasapainottamiseen ja 16 velkaantumisen vähentämiseen joudutaan kiinnittämään aika lailla huomiota. 17 Vaikeiden valintojen aikana taloustalokoot on tehtävä oikeudenmukaisella 18 tavalla.

26 Mielekäs elämä tehdään todeksi arjessa: perheessä, työssä ja yhteisöissä. 27 Hyvään elämään tarvitaan turvattu 28 toimeentulo ja mahdollisuus toteuttaa 29 ja kehittää itseä esimerkiksi opiskelun, 30 liikunnan, kulttuurin tai järjestötoiminnan kautta.

34 Tämä vaatii halua ottaa vastuuta itseltä ja kykyä kantaa vastuuta myös läheisistä. Haluamme rakentaa Suomea, 35 jossa jokaisella lapsella on mahdollisuus 36 turvalliseen ja hyvään lapsuuteen, ja 37 jossa perheiden taloudellinen ja sosiaalinen asema vahvistuvat. Jokaisella 38 lapsella ja nuorella pitää olla tasa-arvoiset 39 mahdollisuudet tavoitella omia unelmiään. Kun nuoret luottavat tulevaisuuteen ja perheissä voidaan hyvin, nousee 40 myös syntyvyys. Haluamme rakentaa 41 Suomea, jossa myös vammaiset ihmiset 42 ovat yhtä arvokkaita kuin muutkin, ja 43 jokaiselle ikäihmiselle on taattu arvokas 44 ja turvallinen vanhuus.

Retkeily, marjanpoiminta, metsästys, kalastus, vesien suojelu ja kotitarveviljely ovat osa monen keskustalaisen mielenmaisemaa. Elämäntavassamme on läsnä samanaikaisesti mennyt ja tuleva: Korjaamme, emmekä kerskakuluta. Arjessa eteen tuleviin haasteisiin suhtaudumme ratkaisuhakuisesti ja oma-toimisesti. Kunnioitamme kotiseutua ja kansalliskulttuuriamme. Elämäntavassamme on juurevuutta ja perheyhteyttä arvostava.

Hyvä elämä ei ole kuitenkaan paikkaan tai perhemuotoon sidottua. Mielekästä ja sujuvaa arkea voi elää niin Helsingin Haagassa kuin Hyrynsalmella tai molemmissa monipaikkaisesti.

Keskusta vahvistaa uskoa tulevaisuuteen vaikeinakin aikoina. Jokaisella on oikeus epäonnistua, aloittaa ja kasvaa uudelleen. Huolehdimme myös niistä, joilla ei ole voimavaroja tai taitoa valintoihin.

4. Keskustalainen ihmiskuva - vaikuttava ja vastuullinen toimija

4.1 Elämä on kokonaisvaltaista ihmisenä kasvua

Keskusta korostaa ihmisyyttä yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjana. Yhteiskunnan uuden kasvun ja kukoistuksen rakentaminen edellyttävät sivistyksen voimakkaampaa puolustamista. Ihmisuus ja sen kehitystarve on jälleen nostettava kaiken yhteiskunnallisen kehityksen lähtökohdaksi.

2030-luvulla tämä tarkoittaa siirtymistä pois pelkästä taloudellisesta tehokkuudesta ja kilpailusta kohti kokonaisval-

1 taista ihmisenä kasvua. Se merkitsee
2 yhteiskuntapolitiikan, koulutuksen, tek-
3 nologian ja demokratian suuntaamista
4 tukemaan ihmisen henkistä, sosiaalista
5 ja eettistä kehitystä.

6
7 Keskustalainen ihmiskäsitys on huma-
8 nistinen, vastuullinen, tasa-arvoinen ja
9 yhteisöllinen, jossa ihminen on arvokas
10 yksilö ja osa laajempaa kokonaisuutta.

12 4.2 Keskustan ihmiskäsitys - ihmisyyden, sivistyksen ja luottamuksen liitto

15 Keskustan ihmiskäsitys perustuu myön-
16 teiseen näkemykseen ihmisestä. Us-
17 komme, että ihminen pyrkii hyvään ja
18 on enemmän kuin pelkkää omaa etua
19 ajava yksilö. Siksi keskinäiset suhteem-
20 me voidaan rakentaa luottamuksen
21 eikä pelon varaan.

22
23 Keskusta ei halua luoda uhkakuvia tai
24 vastakkainasettelua, ei lietsoa vieraan
25 pelkoa eikä peräänkuuluttaa ankaram-
26 paa kuria tai valvontaa. Luottamukseen
27 perustuva yhteiskunta on aina vahvem-
28 pi kuin pelkoon, epätoivoon tai saneluun
29 perustuva yhteiskunta.

30
31 Ihmiskäsityksemme nojaa vapauksien
32 ja vastuun sekä oikeuksien ja velvolli-
33 suuksien tasapainoon. Ihmisellä pitää
34 olla mahdollisimman suuri vapaus omien
35 elämänvalintojen tekemiseen lain puit-
36 teissa. Tuon vapauden rajana on, että
37 valintamme eivät saa rajoittaa toisen
38 ihmisen vapautta omiin valintoihinsa.

40 4.3 Ihmisen ja yhteiskunnan välinen 41 suhde

42
43 Keskusta korostaa ihmisen vastuuta
44 itsestään ja läheisistään. Samalla ihmi-
45 nen on osa yhteiskuntaa, jossa oikeudet
46 ja velvollisuudet kulkevat käsi kädessä.
47 Jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi
48 arvokkaasti ja toteuttaa itseään. Meillä
49 on samaan aikaan velvollisuus kehittää

50

itseämme. Itsekasvatusta ja ihmisen itsensä kehittämistä korosti aikanaan myös Maalaisliitto-Keskustan aatteellinen isä Santeri Alkio.

Kansalaisina pyrimme vaikuttamaan yhteiskunnan epäkohtien korjaamiseen ja julkiseen keskusteluun tavalla, joka rakentaa keskinäistä luottamusta ja yhtenäisyyttä.

Vaalimme perheyhteyttä, kasvatamme lapseamme välittämään, huolehdimme vanhuksistamme, ja pidämme näin yllä ihmisyyden moraalista ja inhimillistä jatkuvuutta.

Ihmisen ja työn välinen suhde

Työ rakentaa luottamusta ja tulevaisuutta, ylläpitää toimivaa yhteiskuntaa ja antaa ihmiselle ja koko yhteiskunnalle mahdollisuuden kasvuun. Se tuo toimeentulon, mutta myös merkityksen elämään ja yhteyden toisiin.

Keskustalaisuudessa työn arvo ei määräydy palkan tai aseman mukaan. Mikään työtehtävä ei ole meille toista vähäisempi, sillä jokainen rakentaa yhteistä hyvää omien edellytystensä ja kykyjensä mukaisesti. Jokaisella työtä tekevällä on oltava mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä ja työolosuhteisiin.

Meidän tulee yhteiskuntana huolehtia, että mahdollisuus työhön tarjotaan kaikille, myös osatyökykyisille ja tänne muuttaneille, jotta he voivat osallistua, integroitua ja tuoda osaamisensa yhteiseen käyttöön. Meidän tulee entistä paremmin mahdollistaa työn ja muun elämän kuten perheen yhdistäminen. Keskusta suhtautuu myönteisesti etätöiden mahdollisuuksiin niissä työtehtävissä, joihin se soveltuu.

Paikallinen toimeliaisuus ja yritteliäisyys luovat elinvoimaa ja mahdollisuuksia eri puolille maata. Vahvistamme yrit-

1 täjämäistä asennetta jo varhaisessa
2 vaiheessa, jotta ihmiset oppivat nuorina
3 kehittämään ideoitaan ja kantamaan
4 vastuuta.

5
6 Yrittämisellä vaurastuminen luo hyvää
7 myös ympärille. Näin syntyy uusia työ-
8 paikkoja, lisää hyvinvointia ja toimivia
9 yhteisöjä, joissa yhteistyö ja keskinäinen
10 tuki vahvistavat koko paikallista elinvoi-
11 ma.

12 13 Työn ja teknologian välinen suhde

14
15 Työntekijästä ei saa tulla teknologisessa
16 murroksessa pelkkä väline, vaan työn
17 arvo ja kunnioitus työtä tekevää koh-
18 taan säilyvät. Meidän on varmistettava,
19 että teknologinen kehitys tukee sosiaal-
20 lista kestävyyttä, työllisyyttä, oikeuden-
21 mukaisuutta ja alueellista tasa-arvoa.

22
23 Teknologia ja tekoäly eivät saa rajoittaa
24 ihmisen luovuutta eivätkä sivistystä.
25 Tekoälyn tuottama hyöty ei saa myös-
26 kään kasaantua vain harvoille globaa-
27 leille toimijoille eikä aiheuttaa sellaista
28 riippuvuutta, joka rapauttaa demokrati-
29 aamme tai yhteisöllisyyttämme.

30
31 Keskustalle ihminen on kaiken yhteis-
32 kunnallisen toiminnan lähtökohta ja
33 päämäärä.

34 35 36 5. SANOISTA TEKOIHIN

37
38
39
40 Hyvä lukija,

41
42 Keskustalle politiikka on tekemistä,
43 ratkaisuja ja rohkeutta tarttua toimeen,
44 ei menneiden muistelua eikä toisten ar-
45 vostelua. Poliitikkaamme nojaa arvoihin
46 ja periaatteisiin, joista olet nyt saanut
47 esimakua tässä periaateohjelmassa.
48 Nämä eivät ole vain sanoja paperilla,
49 vaan suunta arjen päätöksille.

50

Puhumme asioista, jotka koskettavat	1
todennäköisesti Sinunkin elämäsi:	2
kotia, työtä, toimeentuloa ja tulevai-	3
suuden turvaa. Voit luottaa siihen, että	4
seisomme kohtuuden, kestävyuden ja	5
oikeudenmukaisuuden puolella vuoden	6
jokaisena päivänä niin keittiöpöydän	7
ääressä kuin työpaikkojen arjessa.	8
	9
Suomi on meille enemmän kuin maa	10
kartalla. Suomi on kotimaamme. Isän-	11
maa, jota kannattaa vaalia ja puolus-	12
taa. Sen suurin vahvuus on vapaus:	13
jokaisella on oikeus rakentaa omannä-	14
köisensä elämä missä päin Suomea ta-	15
hansa. Näin pitää olla myös huomenna.	16
	17
Kansanvaltainen toimintatapa ja	18
tasavaltainen ajattelu eivät ole meille	19
juhlapuheita, vaan tapamme toimia.	20
Haluamme kutsua sinut mukaan ra-	21
kentamaan parempaa yhteiskuntaa.	22
Yhdessä valmistellen. Yhdessä päättä-	23
en. Yhdessä tehden.	24
	25
Tule mukaan. Rakennetaan tulevaisuus,	26
joka kestää.	27